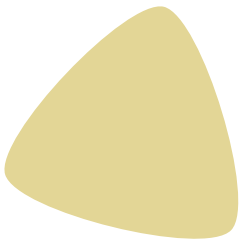

El Bon Pastor

Revista per a preveres

Núm. **58**
Octubre de 2014

Equip promotor: Agustí Borrell, Norbert Miracle,
Xavier Morlans, Joan Planellas, Armand Puig.

Correcció lingüística: Joaquim Claver.

Disseny original: Albert Fortuny.

Dipòsit Legal T- 1085 - 2014
revistaelbonpastor@gmail.com
www.elbonpastor.cat

Si voleu col·laborar econòmicament en el sosteniment i difusió de
la revista podeu fer els vostres donatius a
La Caixa **2100-0272-33-0101212882**.
Moltes gràcies

INDEX

Pòrtic	4
ARMAND PUIG I TÀRRECH	
Un sol cor i una sola ànima	8
Francesc i la via albanesa de l'entesa CINTO BUSQUET	
Presentes com el llevat	10
«La guerra és una bogeria» NORBERT MIRACLE I FIGUEROLA	
Anunciar la Paraula	12
La vinya, patrimoni de la humanitat JOSEP RIUS-CAMPS	
Deixebles de l'Evangelí	15
Testimoni de la caritat fins a la mort PASCUAL PILES FERRANDO	
Reclinats sobre el pit del Senyor	18
Espiritualitat presbiteral del Papa Francesc (i II): Primerejar, involucrar-se, acompanyar, fructificar i festejar JOSEP MARIA TURULL	
Rentar els peus	20
Torna-ho a intentar JOSEP MATEU	
Un bisbe ens parla	22
La col·laboració pastoral dels membres de la Vida Consagrada + SALVADOR GIMÉNEZ VALLS	
Hem vist, hem llegit	24
Exposició «La Seu de Tarragona i la Guerra de Successió (1700-1719)» MANUEL M. FUENTES	

Diumenge dia 5 d'octubre ha començat el Sínode extraordinari sobre la Família. D'aquí un any un segon Sínode, aquesta vegada ordinari, tractarà el mateix tema. El papa Francesc es mostra, doncs, decidit a posar el tema de la família a la consideració de l'Església i, d'una certa manera, de l'opinió pública mundial. És una decisió que mostra la «finezza» pastoral del bisbe de Roma. La família és, en efecte, un dels grans temes globals, dins i fora de l'Església. Han passat els temps de les prevencions familiaristes –la crítica a la família anomenada amb to despectiu «tradicional», era moneda corrent en certs ambients, i per l'altre costat la família era un dels temes-estrella en què es refugiaven i es refugien els qui en fan bandera ideològica. El Papa, d'entrada, ha aconseguit que el tema es plantegi amb naturalitat, sense prevencions ideològiques i en tota la seva complexitat. N'hi ha prou de llegir l'*instrumentum laboris* o document que resumeix les respostes enviades a la Santa Seu per part dels episcopats, grups i fins i tot persones de tot el món. La imatge resultant deixa entreveure un grapat de «desafiaments pastorals», els quals han de ser tinguts en compte a l'hora de fixar propostes i respostes. La metodologia sembla prou clara: dialogar abans de concloure, conèixer abans de valorar, comprendre abans de judicar, preferir la misericòrdia a la reprensió i, eventualment, a la condemna. Aquesta metodologia no implica mostrar-se silenciosos o condescendent davant les situacions en les quals la dignitat i la vida de les persones entra en situacions de risc o bé quan el disseny original i primigeni de Déu sobre la família queda desdibuixat o be senzillament ignorat. El Sínode no serà un «laissez faire, laissez passer», ni serà una pura repetició de la venerable i sòlida doctrina de l'Església fonamentada en l'Evangelí de Jesús i la Tradició apostòlica.

Primer que tot, el Sínode serà una ocasió excepcional per a proclamar arreu l'Evangelí de la família, la bona notícia de l'amor concret que configura les relacions interpersonals dels qui són i es reconeixen com a vinculats per una mateixa saba d'estimació, per uns sentiments que travessen qualsevol distància i soledat. La família és comunió, és trobament en l'afecte i en el projecte, en la bondat i en la generositat, en l'atenció a l'altre i en la renúncia a un mateix. Hi ha, doncs, un Evangelí de la família que ha de ser comunicat al món sencer. Es tracta d'un Evangelí que s'emmiralla en la vida trinitària, en l'amor tendre i de donació, existent entre el Pare, el Fill i l'Esperit Sant, les tres persones divines. És un Evangelí que troba el paradigma en la Sagrada Família de Natzaret, Jesús, Maria i Josep, la realització històrica de l'amor de Déu en una convivència que es fonamenta en la vocació de les tres persones que la formen. És un Evangelí que no es mou exclusivament en el terreny de les relacions parentals o de sang, sinó que s'eixampla en la construcció d'una comunitat de germans i germanes, la *família Dei*, la família de Deu, que anomenem Església. La Trinitat, la família de

Natzaret, l'Església són tres referents senyers per entendre teològicament allò que és la família i els llocs on la dinàmica familiar creix i s'expandeix. La comunitat cristiana s'adreça al Déu que és família i ho fa com a família de Déu i dels homes. La paternitat-maternitat de Déu i la fraternitat dels aplegats en nom del Crist són els dos eixos claus de l'existència cristiana.

Tanmateix, el Sínode no es limitarà a desenvolupar l'Evangelí de la família i a proposar-lo al món com una de les grans riqueses de la Tradició cristiana, que l'Església, mare amorosa, ofereix a tots els seus fills i als homes i dones de bona voluntat. El Sínode pretén entrar en les situacions i formes concretes en què es desenvolupa, o avança amb dificultat, la vida familiar, però en cap cas no vol deixar de fer-se càrrec i dir una paraula significativa sobre les noves formes de convivència que han augmentat exponencialment en els darrers anys i sobre el patiment que, per motius diversos, marca sovint la vida de les famílies –les crisis socials i econòmiques però també les crisis de relació entre les persones influeixen sobre la família i provoquen esquerdes en la convivència. Entrar dins la problemàtica de la família equival a atansar-se a la vida concreta dels homes i les dones d'avui arreu de la terra. En efecte, no hi ha una realitat social tan uniformement acceptada i activa com la família. Parlar de la família és parlar de les esperances i dels sofriments, dels anhels i de les angoixes del món on vivim, del qual la família és reflex fidedigne. Curar la família –en el doble sentit del terme: guarir i tenir cura– equival a donar la mà als homes i les dones, als ancians i als infants, als joves i als adolescents. La família necessita guarició i suport per tal de ser un dels espais privilegiats on floreixi la convivència, on es practiqui l'art de viure junts. El qui aprengui a practicar aquest art serà capaç de projectar-lo en la societat sencera. La família és la primera escola del viure l'un al costat de l'altre, l'àmbit on no tan sols es garanteix la subsistència sinó que, de manera joiosa, s'aprèn la convivència.

Així, doncs, el tema de la família anirà elaborant-se durant un any sencer. L'Església entrarà segurament en comprensions més afinades dels problemes plantejats, existencials, socials i de praxi pastoral. Davant aquesta proposta, l'actitud millor és no quedar fixat en posicions que sovint semblen intocables, i endinsar-se en una nova sensibilitat que faci camí amb llibertat d'esperit, amb sentit eclesial i amb confiança plena en l'Evangelí de Jesús. Això és tant més necessari quan ens adonem de l'altíssim grau de valoració que mereix la família en la vida de les persones. De fet, la família és la institució més reconeguda entre els ciutadans d'aquest país –i aquesta dada és extrapolable a tot Europa i, probablement, al món sencer. Explicar la importància de la família ha de ser una tasca compartida, sobretot en un temps de crisi, en el qual és urgent ajudar les famílies més necessitades, tant les cristianes com les qui no ho són.

Hi ha dos tipus de respostes a les exigències que presenta la situació actual de la família. La primera mira cap al defora i es fixa en el tenor de les lleis existents i l'actitud dels qui tenen responsabilitats de govern. La segona s'adreça a la família mateixa i a les persones que la formen, i apunta a tot allò que la pot fer créixer o bé malmetre. És cert que hi ha una cultura

dominant, enfocada unilateralment sobre nocions de tipus individual com ara «gènere» o «llibertat de decidir», que posa en entredit la família com la unió volguda d'un home i una dona que s'estimen i que resten oberts a tenir fills. Val a dir que una concepció com aquesta, fonamentada en l'experiència humana més fonamental, és la preferida per tantes tradicions culturals i religioses –entre les quals, la gran majoria de les confessions cristianes– i és alhora el model més ben valorat en les societats occidentals. N'hi ha prou de pensar que en els països veïns, concretament a França i a Itàlia, el 75% de joves tenen com a objectiu casar-se i viure junts durant tota la vida amb aquell/a que estimen. L'amor fidel i durador és un ideal potent que dona vida i fa viure les persones. D'altra banda, és obvi que tot infant té dret a tenir un pare i una mare que l'estimin, l'eduquin i l'emparin en el seu camí de creixement i descoberta de la vida. Per això les polítiques a favor de la família són indispensables. Un país en recessió és, sobretot, aquell que posseeix una demografia insuficient: aquesta és la recessió primera i més lamentable! Els governs que no protegeixen la família amb generositat, practiquen la destrucció de les societats que haurien de tutelar.

D'altra banda, cal veure què passa dins la família, quins són els atzucacs en què es troba, quines són les mancances que la fereixen. La crisi que ofega la família també té causes internes de tipus personal. Darrere la baixada de matrimonis, l'augment de les separacions i dels divorcis i el creixement de famílies monoparentals, emergeix un discurs cultural i social, però també antropològic, que es mostra escèptic davant la creació de lligams permanents. Tanmateix, el teixit social se sosté sobre la família sempre que aquesta sigui una realitat estable i, per tant, doni estabilitat. Les persones no estem fetes per viure soles. Aquesta és la veritat fonamental, que el llibre del Gènesi formula dient: «No és bo que l'home estigui sol» (2,18). La frase, que, posada en boca de Déu, justifica la creació de la parella humana, s'aplica a la humanitat en el seu conjunt. El matrimoni no és un invent cultural. La constitució de l'ésser humà és relacional: necessitem la companyia i l'afecte. Aquests no són flor d'un dia o de pocs anys. Existim per a estar junts, no per viure tristos i isolats.

Aquest és precisament un dels factors més significatius dels darrers anys: la quantitat de persones que han decidit viure soles, sense parella (sigui matrimonial, sigui parella de fet, sigui parella sense inscripció administrativa de cap mena). Per exemple, una tercera part de les famílies italianes són monoparentals –i estem parlant d'un país on la família és una institució tradicional molt arrelada! El canvi s'ha produït en bona part per l'individualisme que ha entrat a les societats europees meridionals i ha provocat el col·lapse del «nosaltres» i l'afirmació absoluta del «jo». El qui pensa el món a partir del propi jo, tendirà a mirar-se la família de manera devaluada i es farà enrere a l'hora de comprometre la seva vida en una relació familiar plena. L'individualisme és una manera de viure que soscava la base principal de la família, això és, el seu caràcter col·lectiu i comunitari, la seva condició de cèl·lula de la societat. Per això avui en dia, en una societat globalitzada, entren en crisi les formes d'agrupació institucional de tot tipus (religioses, culturals, polítiques), escombrades per la força amb què el «jo» s'imposa al «nosaltres». La família, que és fràgil, veu com dintre d'ella

creix el gust per la individualitat i la llar passa a ser lentament un centre de serveis. Aleshores el diàleg se substitueix pel distanciament i la companyia per la solitud.

Voldria acabar fent notar una darrera conseqüència de l'individualisme que sovint es menja el teixit familiar. Em refereixo a la posició dels ancians, de les persones grans, a l'interior de la família. Els ancians, amb els infants i els malalts, son «els pobres» de la institució familiar. No fa gaires dies, el 28 de setembre, el papa Francesc va convocar un gran acte que va servir com a pòrtic del Sínode de la Família: la trobada d'ancians i avis a la plaça de Sant Pere. En aquesta audiència multitudinària i festiva, el Papa va dir: «Si no es troba un equilibri nou i fecund entre les generacions, allò que se'n deriva és un greu empobriment, i la llibertat que predomina en la societat es converteix en una llibertat falsa, que gairebé sempre es transforma en autoritarisme». Són paraules rellevants que deixen entreveure una de les imatges més autèntiques de la família: viure junts sense deixar de banda ningú, estimar-se construint el «nosaltres».

ARMAND PUIG I TÀRRECH

*Prevere, (Barcelona—Tarragona)
Degà de la Facultat de Teologia de Catalunya*

Francesc i la via albanesa de l'entesa

El quart viatge fora d'Itàlia del Papa Francesc, el proppassat 21 de setembre, malgrat la seva brevetat, fou dens de contingut i ple d'un gran simbolisme. Francesc volgué homenatjar i posar com a exemple el poble albanès, un «poble màrtir» que ha sabut sortir esperançat amb una nova vitalitat de la prostració en la qual l'havien deixat les fèrries dictadures comunistes d'Enver Hoxha (1944-1985) i Ramiz Alia (1985-1992), que es vantaven d'haver establert fins i tot constitucionalment el primer Estat ateu del món. En aquells anys 1820 esglésies cristianes, així com també moltes mesquites, foren destruïdes i altres transformades per a usos profans, i es negà radicalment la llibertat religiosa, imposant sistemàticament l'ateisme com a ideologia d'Estat.

Després de la disgregació del bloc comunista i la caiguda del sistema aïllacionista, en el complex escenari balcànic d'aquestes dècades, Albània ha aconseguit formar governs d'unitat nacional, on musulmans i cristians s'han sentit còmodes, i Francesc ha volgut enviar des d'allí un nou missatge fort al món sencer, en un moment en el qual el fonamentalisme islàmic es mostra amb tota la seva cruesa a l'Orient Mitjà, a Nigèria i altres parts del món. Des del país on es va tractar d'extirpar per sempre qualsevol expressió religiosa, on actualment una majoria musulmana conviu serenament amb cristians ortodoxos i catòlics, el Papa ha deixat ben clar que «la pacífica i fructuosa convivència entre persones i comunitats pertanyents a religions diferents no és només desitjable, sinó concretament possible i practicable» i que allò que uneix les diferents expressions religioses és «el camí de la vida, la bona voluntat de fer el bé al proïsme, sense negar ni disminuir les respectives identitats».

Ja en la seva primera intervenció, parlant a les Autoritats civils, Francesc ha considerat un bé preciós per al país el clima de respecte i confiança entre musulmans i cristians que s'hi respira i ha denunciat amb contundència els grups extremistes que, en altres llocs del planeta, desnaturalitzen l'autèntic sentit religiós i distorsionen i instrumentalitzen les diferències religioses, convertint-les en «un factor perillós de conflicte i violència, en comptes d'una oportunitat de diàleg obert i respectuós i de reflexió comuna sobre el significat de creure en Déu i seguir la seva llei». Una vegada més, l'Església catòlica, a través del seu màxim representant, ha desqualificat sense mitges tintes qualsevol persona que projecti i realitzi actes violents en nom de Déu o utilitzi la religió com a «pretext per a les pròpies accions contràries a la dignitat de l'home i els seus drets fonamentals». Francesc, com a comunicador eficaç i bon estratega de l'Evangelí, ha triat el moment i el lloc adequats per tornar a proposar l'educació al diàleg i a la col·laboració sincera, entre persones i comunitats de tradicions religioses diverses, com a única via factible per assolir l'establiment de la pau i el desenvolupament harmoniós dels pobles, també en aquells indrets on actualment regnen la intransigència i el fanatisme.

Aquest encoratjament a la coexistència respectuosa entre persones i col·lectivitats amb horitzons culturals i religiosos diferents per part del Papa no és ingenu ni desconixedor de tota la tràgica història d'enfrontaments i abusos que s'han justificat a vegades, dissortadament, des de posicions religioses o ideològiques. Arriba des d'una terra que ha estat escenari al segle passat de cruels persecucions contra catòlics, ortodoxos i musulmans, i que compta amb una munió de màrtirs: bisbes i preveres, religiosos i seglars, ministres de culte d'altres religions. Amb el record agraït cap a tots els qui es mantingueren fermes en la fe, posant heroicament la seva confiança en Déu, Francesc convidà els cristians albanesos a assumir, en el propi context interreligiós i plural, un nou protagonisme missioner, que els porti a volar ben alt sense oblidar d'on provenen, com fa l'àliga, símbol nacional d'Albània. Sense oblidar les proves del passat ni menystenir les ferides, però amb la mirada i el cor projectats cap a un futur que pot ésser sempre millor, quan es promou l'encontre fratern amb els altres i l'obertura profunda a l'acció salvadora de Déu.

Adreçant-se als líders de les altres confessions religioses, Francesc constatà que en diferents regions del món hi ha nous brots d'intolerància envers els qui professen conviccions religioses diferents de les pròpies, i convidà a tots com a creients a tenir «actituds dignes del misteri» que les religions pretenen venerar, «rebutjant decididament com a no veritables, per no ser dignes ni de Déu ni dels homes, totes aquelles formes que representen un ús distorsionat de la religió». La garantia d'autenticitat d'una determinada experiència religiosa, doncs, no és tant el marc confessional en el qual se situa, sinó més aviat els fruits positius que genera en la persona i el seu entorn: «La religió autèntica és font de pau i no de violència. Ningú no pot usar el nom de Déu per cometre violència. Matar en nom de Déu és un gran sacrilegi. Discriminar en nom de Déu és inhumà». Els cristians, tot i reconeixent que al llarg del segle també nosaltres ens hem allunyat massa sovint del genuí esperit de l'Evangelí, hem de tenir ben clar i anunciar a tots que la primera lloança que Déu desitja és el nostre compromís envers els altres éssers humans.

Per a promoure la llibertat religiosa, el Papa suggerí dues actituds fonamentals d'una validesa universal: considerar tots com a germans i comprometre's en favor del bé comú. Els altres no han de ser considerats mai rivals ni enemics, matisà Francesc, per més que tinguin conviccions diverses, i no hem d'oblidar que la veritat s'irradia per la seva pròpia força, sense necessitat d'imposar-la: «Tots som pelegrins en aquesta terra, i en aquest nostre viatge, tot aspirant a la veritat i a l'eternitat, no vivim com entitats autònomes i autosuficients ni com individus ni com a grups nacionals, culturals o religiosos, sinó que depenem els uns dels altres, estem encomanats els uns a la cura dels altres». És a partir d'aquest humil reconeixement de la importància d'allò que els altres representen per a nosaltres, en la dimensió personal i col·lectiva, que podrem contribuir millor al bé de tots. És des de la llibertat, també en l'esfera religiosa, que estem cridats a construir junts un futur més digne i humà per a tots.

CINTO BUSQUET

Prevere dels Focolars—Bisbat d'Urgell

«La guerra és una bogeria»

El papa Francesc va conèixer les històries de la Primera Guerra Mundial de llavis del seu avi Giovanni, que havia combatut com a soldat radiotelegrafista a les files de l'exèrcit italià.

Al cementiri de Redipuglia, on Francesc va acudir el passat 13 de setembre per recordar aquella «inútil massacre» i pregar pels milers de morts d'un i altre bàndol enterrats allí, li varen lliurar els documents del seu avi conservats als arxius militars. «Rebi aquest homenatge com a signe del compromís dels nostres militars per transformar la història de guerra en història de pau», va dir-li l'arquebisbe ordinari militar italià en fer-li el lliurament.

«Veient la bellesa del paisatge d'aquesta zona, on homes i dones treballen per tirar endavant les seves famílies, on els nens juguen i els ancians somien... aquí, en aquest lloc, prop d'aquest cementiri, només encerto a dir: la guerra és una bogeria», va respondre el Sant Pare.

Feia cent anys que havia començat la Gran Guerra que portà la destrucció i la mort a tot el continent europeu. Tres setmanes després de l'esclat bèl·lic moria el papa Pius X. L'escollit com a nou pontífex enmig de fortes pressions de les potències europees sobre els cardenals electors va ser el cardenal Giacomo della Chiesa, arquebisbe de Bolonya, que prengué el nom de Benet XV.

De bon començament el nou papa va consagrar les seves energies a «accelerar la fi d'aquesta calamitat», deia en la seva primera exhortació apostòlica, i va fixar tres objectius: neutralitat, ajut a les víctimes i iniciatives de pau.

Lamentablement les seves constants invocacions a la pau no van ser escoltades pels governants dels estats europeus, que convertiren el continent en «un hospital i un cementiri», en paraules del papa.

Una gran crida en favor de la pau, publicada per Benet XV l'1 d'agost de 1917, feia propostes concretes: desarmament, arbitratge internacional, lliure navegació per mar, restitució dels territoris envaïts, negociacions per les regions en disputa, i decisions justes pel que fa a Armènia (més d'un milió de cristians armenis havien estat massacrats pels turcs en el que ha estat el primer dels grans genocidis del segle XX, avui encara massa silenciats), els Balcanes, i els territoris que formen part de l'antic Regne de Polònia, «a qui, en particular, les seves nobles tradicions històriques i els sofriments suportats, especialment durant l'actual guerra, justament han de conciliar les simpaties de les nacions».

La Nota de Benet XV no va rebre resposta ni dels països aliats ni dels imperis centrals, però influí poderosament en el pensament del president dels Estats Units d'Amèrica, Wilson, en el redactat de les condicions per la pau que va proposar.

Malgrat l'aparent fracàs de la proposta pontifícia, el món s'adonà que la veu del Papa, desposseït del poder temporal, tenia més autoritat que quan era sobirà d'un estat, especialment per la ingent tasca d'ajut a la població damnificada a causa de la guerra, el bescanvi de presoners (més de 100.000) i la recerca de desapareguts, que portarà a terme fins i tot un cop acabada la conflagració.

En una de les capelles laterals de Sant Pere del Vaticà es pot veure un monument en record del papa Benet, obra de l'escultor Pietro Canonica. El Pontífex apareix pregant fervorosament i al seu darrera un relleu mostra unes grans tempestes que simbolitzen els vents de la guerra que assolaren Europa, mentre la Mare de Déu amb l'Infant Jesús es mostra com a portadora de pau.

L'actual historiografia està recuperant el pontificat de Benet XV. Sens dubte el papa Della Chiesa es troba en l'inici dels grans papats contemporanis que han escrit i treballat en favor de la pau entre els homes i els pobles.

Avui, Francesc, de manera profètica adverteix, des del cementiri de Redipuglia, de l'esclat d'una Tercera Guerra Mundial, «una guerra fragmentada» que és fruit «dels planificadors del terror, els organitzadors de l'enfrontament, així com els fabricants d'armes que porten escrit en el cor la resposta de Caïn: “No ho sé. Que potser sóc el guardià del meu germà?”»

NORBERT MIRACLE I FIGUEROLA

Prevere de l'Arquebisbat de Tarragona

Rector del Seminari Major Interdiocesà

Mentre Jesús ensenyava al poble en el Pòrtic de Salomó, poc després que hagués expulsat del Temple els venedors i els compradors, s'acosten a ell els summes sacerdots i li exigeixen les credencials: «¿Amb quina autoritat fas això?», mentre que els ancians del poble en qüestionen l'origen: «¿Qui t'ha donat aquesta autoritat?» Davant la inquisició instituïda per l'aristocràcia sacerdotal i la seglar, Jesús es troba en un atzucac. Se'n surt airós supeditant la seva resposta a que li responguin a la qüestió: «El baptisme de Joan, ¿d'on provenia?, ¿del cel o dels homes?» (Mt 21,23-24). Ara són ells els qui s'han ficat en un carreró sense sortida: Si diuen «dels homes» (que és el que pensaven), temen la reacció de la multitud present que tenia Joan per un profeta; si diuen «del cel», saben molt bé que els tirarà en cara per què no l'han cregut. I opten pel silenci. Jesús s'escuda en el seu silenci per no respondre a la seva pregunta inquisidora i els invita a reflexionar. Mateu ho ha formulat magistralment servint-se d'una paràbola (Mt 21,28-32).

De la paràbola dels dos fills, els còdexs Vaticà, Sinaític i Beza en presenten tres versions molt contrastades. La crítica textual moderna i, per tant, els traductors han optat, en aquest cas, per la versió del Sinaític, perquè consideren que està recolzat per la majoria de manuscrits i versions antigues: «A veure, ¿què us en sembla? Un home tenia *dos fills*. Anà a trobar el primer i li digué: Vés avui a treballar *en la vinya*. Ell li contestà: No vull. Més tard, se'n penedí i hi anà. Anà a trobar *el segon* i li va dir el mateix. Aquest contestà: ¡Aquí estic jo, senyor! *Hi vaig*, i no hi anà. ¿Quin dels dos *va complir la voluntat del pare*? Diuen: *El primer.*» Sota l'aparença de fidelitat, s'amaga una absoluta infidelitat dels dirigents a Déu. Sembla que se n'han sortit airosos... la seva infidelitat és purament anecdòtica. El fill gran conserva la seva posició dominant «*en la vinya*», mentre que el menor n'ha quedat exclòs. I ells, tan campants.

El Còdex Vaticà ha alterat l'ordre primitiu dels incisos respecte al Sinaític: «A veure, ¿què us en sembla? Un home tenia *dos fills*. Anà a trobar el primer i li digué: Vés avui a treballar *en la meva vinya*. Ell li contestà: ¡Aquí estic jo, senyor! *Hi vaig*, i no hi anà. Anà a trobar *el segon* i li va dir el mateix. Aquest contestà: No vull. Més tard se'n penedí i hi anà. ¿Quin dels dos *va complir la voluntat del pare*? Diuen: *L'últim.*» Ara és el fill petit el qui, malgrat la negativa inicial, ha acomplert la voluntat del pare, i els dirigents s'hi adhereixen sense cap mena de pudor. El fill menor, malgrat haver-se negat en un primer moment a «*complir la voluntat del pare*» d'anar a treballar «*en la meva vinya*», «més tard se'n penedí i hi anà». El fill gran ha malversat la primogenitura i el petit s'ha quedat amb la vinya.

El Còdex Beza preserva el mateix ordre dels incisos que el Sinaític, però sorprenentment no té el mateix desenllaç: «A veure, ¿què us en sembla? Un home *dos fills* tenia. Anà a trobar el primer i li digué: Vés avui a treballar *a la vinya*. Ell li contestà: No vull. Més tard, *però*, se'n penedí i anà *a la vinya*. Anà a trobar *l'altre* i li va dir el mateix. Aquest contestà: ¡Aquí estic jo, senyor! *Hi vaig*, i no hi anà. ¿Quin dels dos *la voluntat del pare va complir?* Diuen: *El darrer.*» Notem en primer lloc que aquest còdex posa l'èmfasi en els «*dos fills*» anticipant-los al verb «tenia». «La vinya» a la qual invitarà els dos fills, l'un rere l'altre, és patrimoni d'«un home», de la humanitat, no d'Israel: per això invita els dos fills a «treballar *a la vinya*», no «en la vinya/en la meva vinya». Els dos fills es troben en el mateix pla d'igualtat, «el primer... *l'altre*», i reben el mateix encàrrec. No hi ha cap predilecció per l'un o per l'altre. Jesús, davant la inhibició de les autoritats supremes d'Israel, reprèn una tradició oral sobre el do de la Torà / la Llei que al Sinaí Déu va oferir a totes les nacions de la terra, però que només Israel la va acceptar. «El primer» que invità fou el representant de les nacions. Déu, sota la capa d'aquest «home», les invità totes a treballar a la vinya del seu Projecte de Llei, però l'una rere l'altra refusaren la invitació: «No vull», si bé «més tard», a l'època de l'evangelista, s'hi repensaren i hi anaren: «*Més tard, però, se'n penedí i anà a la vinya.*» En canvi, «*l'altre*», Israel, si bé acceptà resoludament la invitació que Déu li va fer, després que les nacions l'haguessin plantat, i es mostrà disposat a anar-hi: «*¡Aquí estic jo, senyor! Hi vaig*», de fet «no hi anà». Està descrivint, a grans trets, la resposta de la humanitat al Projecte del Déu Creador que convida constantment tots els homes i dones a treballar a la seva vinya: «Vés avui a treballar *a la vinya.*» Jesús, que havia convidat els dirigents religiosos i polítics d'Israel a reflexionar («A veure, ¿què us en sembla?»), els planteja ara la pregunta crucial: «¿Quin dels dos *la voluntat del pare va complir?*», fent ressaltar «la voluntat» de Déu «Pare», a qui celadament ha involucrat en la paràbola, en situar-la en el centre entre la pregunta inicial i el verb. La resposta dels summes sacerdots i els ancians no podia ser cap altra: «*El darrer*», és a dir, el poble d'Israel de qui ells es vanagloriaven de representar-lo, prescindint de si havien o no complert la Llei. Els summes sacerdots i els ancians, sense fer escarafalls d'haver-se saltat contínuament la Llei pels seus avantatges personals, responen sense immutar-se: «*El darrer*», car tenien ben assimilat que fou el poble d'Israel qui acceptà la Torà, en detriment de les altres nacions.

La rèplica de Jesús és contundent: «En veritat us dic que els recaptadors de tributs i les prostitutes us precedeixen en el Regne de Déu.» Per evidenciar-ho els ha contraposats als recaptadors de tributs, odiats pel poble, i a les prostitutes, que, quan Joan Baptista proclamava el camí que porta a la justícia social, li donaren l'adhesió, mentre que ells no el van creure, tot i que «molts dels fariseus i saduceus havien anat a fer-se batejar» (Mt 3,7), però foren fustigats per Joan com a «raça de víbores». La darrera frase podria semblar un enigma, però és clara com el dia: «Tanmateix vosaltres, en veure-ho, més tard *us vau penedir* d'haver cregut en ell.» El verb «penedir-se» constitueix el pern entorn del qual gira el leitmotiv de la paràbola. Les nacions paganes que en principi havien refusat la Torà, car volien

continuar matant, repudiant la dona, perjurant, robant, odiant l'enemic, en sentir la invitació de Joan Baptista que els invitava a «penedir-se», li feren cas: «Més tard, però, se'n penedí i anà a la vinya.» Ells, en canvi, «en veure» que s'apropaven a Joan les multituds, els recaptadors de tributs i fins i tot uns soldats romans (Lc 4,10-14), s'engelosiren i es negaren a creure en ell: «més tard», després que havien anat també ells majoritàriament a fer-se batejar, es penediren d'haver-se presentat al Jordà i haver fet cas a la crida de Joan. Tanmateix, Mateu va més enllà de la resposta superficial al presumpte enigma. Resitua la paràbola i l'actualitza en el present de la seva comunitat creient: els pagans majoritàriament han entrat ja a formar part del Regne de Déu, en canvi els jueus s'han aferrat a la convicció que «Tenim per pare Abraham» (Mt 3,9) i han refusat acceptar el Messies, la vinguda imminent del qual Joan proclamava. No han anat mai a treballar a la vinya («¡Aquí estic jo, senyor! *Hi vaig*, i no hi anà»), patrimoni de tota la humanitat, i s'han encerclat en una vinya tancada amb tota mena de murs, patrimoni d'Israel.

Les petites variants que hem comprovat d'un manuscrit a l'altre no són aleatòries. Responen a la comprensió de la paràbola que vigia en una determinada Església. L'Església de Lió, en el si de la qual es conservà el Còdex Beza, un còdex bilingüe grec i llatí, gràcies a la seva llunyania geogràfica de les grans Esglésies que dominaven el Mediterrani, preservà un tipus de text més proper a l'original, el text que en el primer terç del segle II uns missioners d'Àsia i Frígia s'havien emportat amb ells cap a les Gàl·lies.

JOSEP RIUS-CAMPS

Prevere del Bisbat de Terrassa

Professor de la Facultat de Teologia de Catalunya

Testimonis de la caritat fins a la mort

La pandèmia de l'ebola ha estat una gran sorpresa per a tots i no coneixem com es podrà eliminar. Són diversos els països de l'Àfrica afectats. El nombre de les persones difuntes gairebé arriben als 3.000 i els afectats molts més. Impossible poder afirmar una xifra precisa. Ambdues quantitats van en augment i per desgràcia no es veu la forma de poder frenar-les.

Els Germans de Sant Joan de Déu van ser a l'Àfrica –Moçambic– a Mamora des de 1681, en un hospital general, i en sortiren en 1834. El Centre, a més de ser un hospital tenia l'objectiu d'acollir els Germans en el seu pas cap a les missions de l'Àsia i Oceania. La nostra segona presència a l'Àfrica data d'uns 70 anys enrere.

El despertar missioner es va iniciar de nou a Moçambic l'any 1943, assumint un Hospital Psiquiàtric a Marracuene. Entre aquest inici i el 1968 vam arribar a ser presents en 16 hospitals situats en els següents països: Angola, Camerun Ghana, Libèria, Moçambic, Sierra Leone, Togo, Benín, Zàmbia, que posteriorment van augmentar al Senegal, Malawi i Kenya.

Com ja tothom coneix ens trobem en dos països molt afectats per l'Ebola, amb dos hospitals generals, un a Libèria –Monròvia– i el Saint Joseph, on han mort el Gmà. Patrick Nzhamdze, director, el Gmà. George Combey i el Gmà. Miguel Pajares, així com la Germana Chantal Melgar de la Congregació de les Germanes Missioneres de la Immaculada. L'altre hospital es troba a Sierra Leone, a Mabesseneh / Lunsar, hospital que va ser dels PP. Xavierians fins que el 1967 van arribar-hi cinc Germans de Sant Joan de Déu, un dels quals era metge, tres infermers i un per als serveis generals. Van assumir un centre de 25 llits, que amb el temps ha tingut un gran desenvolupament, actualment amb uns 150 llits. Tant el Saint Joseph de Monròvia com el Saint John of God de Mabesseneh / Lunsar ofereixen els serveis de Cirurgia, Medicina Interna, Pediatria, Obstetrícia i Ginecologia.

A Libèria i a Sierra Leone els Germans juntament amb el poble van patir, entre fa 10 i 15 anys, una guerra civil en cadascun dels països, i van haver d'abandonar aquests hospitals. En el cas de Sierra Leone els Germans van estar segrestats pels rebels durant 15 dies, deambulant per diversos campaments militars. L'actuació del Bisbe de Makeni, Mons. George Biguzzi, va facilitar el seu alliberament.

Els Germans juntament amb les Germanes Missioneres de la Immaculada Concepció, a Libèria, junt amb els col·laboradors i voluntaris han mostrat una gran generositat en aquest últim període de temps pel desig de guarir els afectats de l'ebola. A més dels col·laboradors i pacients que han mort afectats, hem perdut tres Germans de l'Hospital de Monròvia, Libèria, el director, Gmà. Patrick Nzhamdze, el Gmà. George Combey i el Gmà. Miguel Pajares,

sacerdot i gran missioner, primer a Ghana i després a Libèria. Va ser Formador i Capellà a l'Hospital de Koforidua, Ghana, durant diversos anys. Després d'un període a Espanya, va tornar a anar com a missioner a Monròvia, on ha viscut els últims vuit anys com a sacerdot, capellà de l'hospital, animador de la comunitat, sostenidor de l'ambient espiritual i del servei hospitalari, dedicat totalment a malalts i famílies. Tot molt necessari en una obra com aquesta.

Va estudiar la Teologia a la Universitat Pontifícia de Salamanca, ordenant-se sacerdot el desembre de 1968 a la capella de l'Hospital de Sant Rafael a Madrid, juntament amb altres cinc germans. En aquesta capella va ser on es va celebrar el seu funeral i el seu enterrament, fa uns dies.

Persona molt exemplar, apostòlica, espiritual, hospitalària. Tots els qui l'hem conegut hem gaudit del seu afecte fraternal. Sempre disposat al que fos necessari, a tothom qui li ho sol·licités. Gran part de la seva vida, dedicada a Àfrica. En aquest últim període, estant ja de tornada a Espanya, se li va demanar de nou la seva presència al Saint Joseph de Monròvia. Com sempre, disposat al que es necessités d'ell. Ja amb una edat madura va anar novament a l'hospital de Monròvia.

Estant ja pràcticament acabant aquestes línies ens arriba la notícia que un altre Germà, Manuel García Viejo, estava afectat per l'Ebola. Va estudiar Medicina a la Facultat de Salamanca. Durant els estudis vaig tenir la sort de conviure amb ell durant sis anys al Col·legi que l'Orde tenia en aquesta ciutat. Acabats els seus estudis es va preparar per exercir la medicina a l'Àfrica. El van destinar a l'hospital de Saint John of God de Asafo, Sefwi, a Ghana, on va exercir com a cirurgià durant gairebé 20 anys, fins que va passar a Sierra Leone, a Saint John of God de Mabesseneh / Lunsar, Sierra Leone, on ha exercit altres 12 anys, essent el director a més de cirurgià.

Sierra Leone també ha estat greument afectada per la presència de l'ebola. El nostre hospital contaminat pel virus va haver de tancar les portes i se li va fer una desinfecció d'una quarantena. Acabada aquesta es va tornar a posar en marxa i als pocs dies d'estar treballant vam saber que el Gmà. Manuel estava infectat ja amb els símptomes de la febre de l'ebola. Se'l va repatriar a Espanya com al Gmà. Miguel Pajares anteriorment. L'Orde està molt agraïda al govern espanyol per tot el que ha fet pels nostres Germans, que no ha pogut tenir l'èxit que esperàvem. El Gmà. Manuel en sortir de Sierra Leone estava ja molt afectat pel virus. Els mitjans de què es disposava per afrontar-lo no eren els apropiats. La societat també a Europa està escassa d'aquests mitjans en una situació com aquesta. Malgrat tots els esforços, a primeres hores de la tarda del 25 de setembre va morir.

Tenim grans figures en ells per la generositat en el lliurament de la seva vida. L'han donat fins a la mort. En la nostra fe creiem que són al Regne gaudint de la presència del Déu Misericordiós i Pare. Des d'allí confiem en la seva ajuda.

Tenim un gran camí per recórrer en el món en què vivim. Continents, països, persones, molt necessitats d'un canvi en la manera de ser i d'estar a la història. Fa tristesa veure les notícies que ens trobem cada dia en els nostres mitjans de comunicació. Fa tristesa saber que estem tan enfrontats les persones i les civilitzacions quan som cridats a construir. Fa tristesa veure com afecta això els més desfavorits. Que l'esperit dels nostres germans que han viscut en l'últim període lluitant contra l'ebola i han mort per l'ebola, ens ajudi a viure amb el desig i l'eficàcia suficient perquè aquestes situacions desapareguin del nostre món.

Estem sentint enormement la seva partença. Ens han deixat un gran exemple. Que des del cel ens acompanyin en el camí que, fidels a sant Joan de Déu, volem continuar realitzant.

PASCUAL PILES FERRANDO

Germà de l'Orde Hospitalària de Sant Joan de Déu

Espiritualitat presbiteral del Papa Francesc (i II): Primerejar, involucrar-se, acompanyar, fructificar i festejar

El papa Francesc, en el capítol primer de l'*Evangelii Gaudium*, referit a la transformació missionera de l'Església, dedica un número molt important a indicar quines han de ser les característiques de l'Església "en salida". És el número 24.

Aquestes característiques han de ser les de tota la comunitat eclesial i, per això mateix, han de ser les dels preveres que estan cridats a ser els pastors d'aquestes comunitats.

Primerejar

Com a fruit del que ella mateixa, personalment i comunitàriament ha experimentat respecte de Déu, l'Església "sap avançar-se, prendre la iniciativa sense por, sortir a l'encontre, buscar els llunyans i arribar als encreuaments dels camins per invitar els exclosos. Viu un desig inesgotable de brindar misericòrdia, fruit d'haver experimentat la infinita misericòrdia del Pare i la seva força difusiva."

Els preveres som cridats a ser els primers a sortir, a anar a buscar els exclosos, a oferir la misericòrdia infinita de Déu. Hem d'estar atents i amb tot ben a punt per a sortir, quan sigui i com sigui. Hem de ser gent d'iniciativa que surti i faci sortir la comunitat eclesial que tenim encomanada. De fet, aquesta capacitat d'iniciativa és un dels requisits que es demana a qui ha de ser ordenat prevere, i sobre si la té es pregunta als preveres que el coneixen. El primerejar enceta una dinàmica positiva que ens impedeix de quedar reclosos en els problemes interns i que, alhora, és molt saludable i "airejadora."

Involucrar-se

A imatge del que va fer Jesús en l'Últim Sopar, "la comunitat evangelitzadora es fica amb obres i gestos en la vida quotidiana dels altres, escurça distàncies, baixa fins a la humiliació si cal, i assumeix la vida humana, tocant la carn sofrent de Crist en el poble." L'Església està cridada per tant, tota ella, a rentar els peus, sobretot a aquells que més bruts els porten, sense vergonya ni orgull. En l'Últim Sopar s'instituí també el ministeri ordenat, perquè tots els preveres fossin els primers a rentar els peus, i aquest és el sentit del gest que repetim cada Dijous Sant. És la crida a la humilitat i, si cal, a la humiliació, a fer-se tot amb tots per salvar-ne tants com puguem. D'aquesta manera, "els evangelitzadors fan 'olor d'ovella' i aquestes escolten la seva veu". Els evangelitzadors, i encara més els pastors, estan cridats a estar prop de les ovelles i no només en sentit físic. Des de la proximitat i de l'involucrar-se és com es pot fer adequadament la tasca pròpia de la vocació al ministeri presbiteral, encara que això comporti enfangar-se. Hem de deixar

clar que “vivre como un cura” vol dir viure totalment involucrats amb la comunitat cristiana en l’anunci joios de l’Evangeli.

Acompanyar

Ens diu el papa Francesc que l’Església “acompanya la humanitat en tots els seus processos, per més durs i prolongats que siguin. Sap esperar llargament i aguantar apostòlicament. L’evangelització té molta paciència, i evita maltractar límits.” Val la pena subratllar el que ja vam dir en l’article anterior sobre l’acompanyament. Cal no renegar de cap procés, per difícil que sigui, tal com fem amb moltes persones de les nostres comunitats que es troben en aquestes situacions. Cal aprendre a esperar i a tenir paciència, quelcom que la nostra vocació ens demana més que a ningú i, alhora, quelcom del que no sempre en som prou exemple. La invitació que ens fa el papa a “evitar maltractar límits” em sembla molt suggerent i crec que fóra bo que en poguéssim parlar per veure com ens afecta concretament.

Fructificar

Ja Jesucrist a l’evangeli ens parla que “pels seus fruits els coneixereu”, i un signe de l’autenticitat de la tasca de l’Església i del ministeri ordenat és que doni fruit. És veritat que “andan los tiempos recios”, com deia Santa Teresa, però fins i tot en les circumstàncies més extremes, la bona llavor és capaç de donar fruit, ni que sigui menut. I això ens demana no estar massa pendent del jull, que n’hi ha i n’hi haurà, i de vegades molt!

Festejar

L’Església “celebra i festeja cada petita victòria, cada pas endavant en l’evangelització.” Això l’omple cada dia de més alegria. Quantes petites victòries i petits passos endavant cap a Crist en persones i grups als quals servim els preveres! Val la pena repassar-los, tenir-los presents i agrair a Déu l’haver estat un instrument útil per a això. En aquests temps en els quals és tan difícil donar fruit, la invitació del papa és molt consoladora: no busquem grans victòries, perquè és possible que no les tinguem. Adonem-nos de les petites que ens són concedides! I no oblidem que és de mica en mica que s’omple la pica!

Tinguem present també la invitació que el papa ens fa a festejar allò aconseguit en la litúrgia, que esdevé així gaudi de la bellesa i font de nou impuls oblatiu. Així queden ben entrelaçades l’evangelització, la litúrgia i la caritat, de manera que s’ajuden mútuament a créixer i enfortir-se.

JOSEP MARIA TURULL

*Prevere de l’Arquebisbat de Barcelona
Rector del Seminari Conciliar de Barcelona*

Torna-ho a intentar

Fa pocs dies la providència va fer que veiés per televisió amb un altre amic prevere el documental *Searching for Sugar Man*, on es narra la història de Sixto Rodríguez, un cantautor d'origen mexicà de Detroit, que a principis dels anys 70 va gravar dos discs: *Cold Fact* i *Coming for Reality*. Van ser un absolut fracàs comercial als Estats Units, i Rodríguez va continuar amb la seva vida senzilla i discreta, on sense deixar la música es va dedicar a la construcció per guanyar-se la vida.

Paradoxalment, a l'altre extrem del planeta, a Sudàfrica, la seva música i la seva lletra van triomfar. Va esdevenir referent i bandera del moviment que lluitava contra l'apartheid, els joves es van sentir identificats amb el seu missatge, i van convertir les seves cançons en autèntics símbols d'alliberament. Sixto Rodríguez va viure sempre aliè a aquest èxit, sent un total desconegut a casa seva.

No va ser fins al 1990 quan dos homes, que de joves havien estat marcats per la música de Rodríguez, van començar una recerca per conèixer qui era, perquè mai no s'havia fet present a Sudàfrica, i treure l'entrellat dels diversos rumors de com havia estat el seu suïcidi i per quins motius. Aquesta recerca va ser del tot apassionant, perquè no tenien on buscar-lo, no trobaven fonts, so sabien per on començar, ningú a Estats Units havia sentit parlar de Sixto Rodríguez... fins que van poder contactar amb un dels seus productors, el qual els va revelar que Rodríguez no s'havia suïcidat, era ben viu! Finalment van poder contactar amb ell, i li van revelar el bé que la seva música havia fet al seu país, li van explicar i descobrir el seu èxit, i com havia esdevingut un referent per a tota una generació.

Al cap de 20 anys, Sixto Rodríguez va trepitjar Sudàfrica. L'home que vivia sol, en l'anonimat dels carrers de Detroit, va poder conèixer de primera mà l'èxit de les seves cançons i el seu missatge, va gustar banys de masses que li donaven afecte i estimació, però sorprenentment, no s'hi va aferrar, el va gaudir i el va agrair, però retornà a Michigan on continuà la seva vida senzilla i discreta d'anonimat.

Una experiència que toca el cor d'aquells que cridats pel Senyor volem donar la nostra vida a l'anunci de l'evangeli. Moltes vegades el fracàs, el desencís, els esforços esmerçats sense veure cap resultat poden envair el nostre cor, i pensar si realment val la pena tant de treball, pensar que no ens en sortirem i tirar la tovallola... Ressonen aleshores aquelles paraules del Senyor: «torna-ho a intentar!».

Aquest documental ens pot ajudar a pensar també en el sentit de la nostra vocació i la nostra caritat pastoral, a pensar en la relativitat de l'èxit. ¿L'èxit és ser aclamat?, ¿triomfar als ulls del món?, ¿ser reconegut?... o ¿l'èxit es troba en el fet que allò que vius, allò que creus,

allò que vols transmetre arribi a l'altre? Potser no veiem fruits ni resultats, però per això no hem de desistir a tornar a tirar les xarxes, l'èxit es troba en la perseverança i la fidelitat. En el documental, penso que l'èxit sens presenta en una doble direcció: per un cantó, les cançons del cantautor van triomfar allà on ell no s'esperava, també en nosaltres la llavor sembrada germina en persones i en llocs que no preveiem i que ens sorprenen; i per l'altre, l'èxit de Rodríguez va ser cantar i transmetre un missatge sense buscar l'èxit personal, l'important era el missatge en si, no ell, i per aquest motiu quan ell el va descobrir i el va viure no s'hi va aferrar, també en la nostra vida de preveres, l'important no som nosaltres, sinó la Bona Nova que hem de viure i transmetre.

El testimoni de Sixto Rodríguez pot encarnar en certa manera la pastoral amb joves d'avui en dia i donar-nos pau. Allò millor que podem oferir és precisament una pau fonamentada en la certesa que la nostra crida i el nostre treball es sosté simplement en restar fidels al missatge del Senyor; aleshores, l'èxit o el fracàs seran relatius, ja que Déu ens crida no a triomfar, sinó a anunciar i a treballar perquè la Bona Nova arribi al cor de la persona.

JOSEP MATEU

Prevere de l'Arquebisbat de Tarragona

Delegat Diocesà de Joves

La col·laboració pastoral dels membres de la Vida Consagrada

Una nova reflexió sobre la Vida Consagrada, com una continuació de l'anterior que aparegué al número de setembre d'aquesta revista, poso per escrit a causa dels suggeriments fets per uns amics després de la seva lectura. Deixo de banda els elogis que són producte de l'amistat i em centro en les consideracions que m'han fet pensar i que intento exposar: la tendència a recórrer a documents anteriors, la preocupació per les qüestions teòriques de les relacions i no centrar la meua mirada en les actituds que qualsevol cristià ha de manifestar en col·laboració amb els altres a l'interior de la comunitat eclesial. A més d'aquestes consideracions hi havia com un desig final, que parlés més el cor del bisbe des de la base de la seva experiència presbiteral i episcopal.

Intentaré seguir aquestes indicacions.

Començo per la meua preocupació i ministeri actual al si d'una petita diòcesi on el coneixement mutu es dóna amb tanta intensitat, pel nombre, per l'assistència a les activitats i per la col·laboració parroquial, que més sembla una família ben avinguda que viu l'afecte dels seus membres, s'interessa i treballa per la comunitat eclesial i participa amb alegria en les diverses tasques de l'evangelització. A més d'aquest ambient familiar positiu s'ha d'assenyalar la tasca parroquial o diocesana que cada membre del Poble de Déu té encomanada. En tots els àmbits hi ha preveres, religiosos i laics que, respectant la seva pròpia personalitat i carisma, s'uneixen en l'objectiu comú de presentar l'únic rostre de Crist i donar a conèixer, o tornar a recordar, a la resta de la societat l'amor de Déu i la preocupació pel proïsme. Catequistes, visitadors de malalts, atenció primària, pastoral penitenciar, animadors en la formació de joves i adults, cura dels aspectes materials del temple i de les celebracions, participació en els diferents moviments apostòlics, grups de pregària... són realitats eclesials que compten amb membres diversos, per la seva procedència i que, segons les seves pròpies opinions, s'enriqueixen amb la seva vida i amb el seu testimoni.

No em consten indiferències, enfrontaments o refusos a causa del seu estat eclesial i sí reconeixement i afecte per la seva labor i la funció dels altres a la pròpia comunitat. La funció del bisbe se centra en estimular la comunitat i en distribuir les tasques de forma adequada cercant el bé comunitari i el servei a la resta de la societat. Cada dia demano a Déu que la meua acció no sigui un obstacle per aconseguir i potenciar aquest objectiu.

Alguns pensaran que les meves pinzellades d'una diòcesi petita no és extrapolable a la resta de l'Església universal on es donen diferències de criteri i d'actuació entre els membres de la Vida Consagrada i el col·legi episcopal o els mateixos preveres. Els mitjans de comunicació se'n fan càrrec de magnificar aquestes situacions que comporten molta mundanitat

en el cor dels seus actors i de les pròpies comunitats. S'escolten veus reclamant poder, canvis en les estructures o noves teories quan hauria de sobreixir el servei, l'amor de família i la praxis evangèlica. A vegades resulta sorprenent la diferent percepció de la realitat eclesial en aquest cas concret quan es fan grans declaracions sobre l'autonomia humana, sobre l'accés als ministeris i sobre el poder i la llunyania de la jerarquia o quan es treballa en la pastoral concreta, colze a colze, amb els altres germans.

A un i altre cas tots necessitem desenrotllar unes actituds, activar unes virtuts i presentar unes opinions d'acord amb el sentir del Senyor. Tot això fou recordat amb insistència i a vegades amb duresa per sant Pau a les seves cartes; també l'apòstol Pere a la seva segona carta manifesta molta energia en aquelles afirmacions que ens apropen a intensificar la relació comunitària. Amb quanta claredat descriuen la funció i els diferents ministeris a favor de la comunitat. Meditem i aprenguem de les paraules dels apòstols. També ens beneficiarà la lectura dels sants pares per a situar-nos enfront dels bisbes i amb ells i els altres pastors, a fi que aquests sàpiguen atendre les necessitats de tot el poble de Déu. Al llarg dels segles posteriors els fundadors dels diferents instituts religiosos han donat proves amb la seva vida i amb els seus escrits de l'amor intens a l'Església i als seus pastors. Vulguem seguir tots els seus exemples en aquests moments quan la cultura dominant pretén oblidar Déu i relativitzar la pròpia pertinença eclesial.

Avui se'ns exigeix senzillesa, alegria i autenticitat tant en les nostres formes com en les motivacions del nostre seguiment del Senyor i en les relacions mútues. Hem d'aprofundir en la confiança dels uns amb els altres eliminant tot aguait de suspicàcia, de crítica infundada o del refús personal. Ens hem d'oblidar dels interessos propis per a valorar molt més els aliens. Hem de caminar sempre cercant la unitat dels seguidors de Crist, reconèixer l'altíssim valor del Magisteri i l'especial funció dels pastors en l'ordenació dels serveis i carismes. Per tot això necessitem el coratge evangèlic que ens permet discernir el fonamental i l'accessori en la vida cristiana. Hem de ponderar els consells evangèlics que ens ajuden al despreniment, a la disponibilitat i a l'acceptació de les normes. Tots, d'una manera especial els pastors, hem de promoure espais i temps de pregària per escoltar la veu i aplicar la voluntat de Déu; hem de procurar la participació en els sagraments, sobretot la Penitència i l'Eucaristia, per enfortir la nostra vida de consagrats.

Acabo amb un últim consell: que tota la nostra activitat i servei vingui embolcallada per l'amor i per la comprensió de l'altre. Ni els pastors podem abandonar el ramat del Senyor i deixar de ser els mestres de la fe ni alguns consagrats poden estar dedicats a donar lliçons a tot el món des de les pantalles de la televisió.

Ciutadella de Menorca, 15 de setembre de 2014.

+ SALVADOR GIMÉNEZ VALLS

Bisbe de Menorca

Exposició «La Seu de Tarragona i la Guerra de Successió (1700-1719)»

El passat dia 16 de setembre a la capella de Sant Miquel de la Catedral de Tarragona es va inaugurar la exposició “La Seu de Tarragona i la Guerra de Successió (1700-1719)”. Amb aquesta exposició l’Arxiu Històric Arxidiocesà de Tarragona (AHAT) i l’Arxiu Capitular de la catedral de Tarragona (ACT) es proposen mostrar com es van viure i seguir els esdeveniments d’aquesta guerra des de la Seu de Tarragona.

La mort del rei Carles II sense descendència va ser el detonant d’una sèrie d’esdeveniments que van anar més enllà d’un conflicte dinàstic. El desencadenament d’una guerra de successió, de tipus clàssic, va comportar exteriorment una guerra internacional, i a nivell intern un desgavell constitucional. Mentre l’arxiduc Carles era partidari de mantenir el sistema de govern gairebé “confederal” que havien mantingut els Àustries durant els segles XVI al XVII, Felip d’Anjou desitjava introduir arreu un sistema de govern centralitzat de matriu francesa, però amb la imposició de les estructures administratives i de govern de la corona de Castella. D’aquesta manera doncs, un conflicte dinàstic esdevenia també la defensa d’un model de relació entre els diversos estats peninsulars que tenien un mateix rei. Pels catalans, la guerra significava doncs, el manteniment o supressió d’allò que anomenaven “les llibertats i constitucions del Principat de Catalunya”.

La voluntat de la exposició no és fer un estudi de la Guerra de Successió, ni a nivell general de país ni de la ciutat de Tarragona. Allò que ens proposem és mostrar com es van viure i seguir els esdeveniments des de la Seu de Tarragona. Tenint en compte, però, que el capítol catedral de Tarragona era majoritàriament austriacista, com ho fou també, el seu arquebisbe, Isidor Bertran i Horteu. La correspondència del canonge Bonaventura de Lanuza i d’Oms, representant capitular a la ciutat de Barcelona i gran austriacista, juntament amb les actes capitulars ens permeten entendre com els canonges de Tarragona van interpretar la Guerra de Successió. També cal recordar Mn. Antoni Pons, rector de Vilabella, a qui, l’any 1705, l’arxiduc Carles III va nomenar vicari general de les tropes austriacistes.

L’exposició està organitzada en 8 panells estructurats en 5 apartats: La mort del rei Carles II i la proclamació de Felip V; la conquesta austriacista de Tarragona; la Tarragona austriacista; la Tarragona filipista; i per últim la biografia de les autoritats eclesiàstiques principals del període, en els quals es pot observar de forma cronològica l’evolució de la guerra des de l’any 1700 quan va morir el rei Carles II fins a l’any 1719 quan l’arquebisbe Isidor Bertran i Horteu va morir a l’exili. Els textos van acompanyats de transcripcions de documents originals de l’època per tal que el visitant pugui endinsar-se en la mentalitat de l’època i fer-se una idea més acurada de com es van viure i seguir els esdeveniments de la guerra des de la Seu de Tarragona.

Els panells, dissenyats en format de dietari, compten amb el suport de dues vitrines on, a més, hi podem trobar documents originals de l'època com les constitucions que va jurar Felip V l'any 1702 i les que també va jurar el rei Carles III l'any 1706.

També es pot veure un exemplar original del Decret de Nova Planta (1716) a més de la Butlla *In excelsa sedis apostolicae* mitjançant la qual el Papa Climent XI reconeixia Bertran com a arquebisbe legítim de Tarragona malgrat les negatives de Felip V a acceptar-lo. Tanmateix, el Borbó va aconseguir nomenar un "vicari apostòlic", el botifler Ramon de Marimón i de Corbera-Santcliment, ardiaca major de la Seu de Tarragona i filipista declarat. L'any 1720, a la mort de l'arquebisbe Bertran, el rei el va recompensar nomenant-lo bisbe de Vic.

L'exposició restarà oberta fins el 16 de novembre de dilluns a dissabte de 10 del matí a 19 de la tarda.

MANUEL MARIA FUENTES I GASÓ

*Prevere de l'Arquebisbat de Tarragona
Canonge Arxiver de la Catedral de Tarragona*

El Bon Pastor
Revista per a preveres
